

Meer vertrouwen en

Socioloog Ruben Bino onderzoekt effect van buurtfeesten

MARCEL HAM

Ruben Bino onderzoekt het effect van Utrechtse buurtfeesten op de sociale samenhang – en ontdekte veel positiefs. Maar het nieuws in de media was dat allochtonen wegblijven op blanke feestjes.

In de gemeente Utrecht is per wijk een miljoen euro beschikbaar voor zogeheten leefbaarheidsprojecten. Ongeveer 2 procent daarvan gaat op aan buurtfeesten, zoals borrels en barbecues. Ruben Bino van de Universiteit Utrecht bevroeg voor onderzoeksbureau Labyrinth de organisatoren van 73 buurtfeesten, verdeeld over vijf wijken.

Volgens De Telegraaf was het nieuws van jouw onderzoek: 'Allochtonen mijden blanke feestjes', de Volkskrant kopte: 'Buurtfeestpotje gaat op aan rijke wijken'. Wat is volgens jou de belangrijkste uitkomst?

Ruben Bino: 'Van alle mensen die ik heb ondervraagd, was de overgrote meerderheid erg positief over het buurtfeest; 89 procent van de mensen vond oprecht dat het contact tussen mensen was verbeterd, een halfjaar later was dat nog steeds 72 procent. Mensen praten meer met elkaar, letten meer op elkaars kinderen, lopen makkelijker bij elkaar binnen, helpen elkaar met problemen, en over het algemeen vinden ze het prettiger wonen in de wijk. Mensen noemen bijvoorbeeld dat slepende ruzies eindelijk worden uitgepraat of dat je weet van wie de auto is waarvan het autoalarm afgaat. Vooral voor nieuwe bewoners is een buurtfeest een heel goede gelegenheid om zich meteen welkom te voelen, meer hulp te kunnen verwachten. Op ja/nee-vragen antwoorden mensen in grote meerderheid dat de sociale cohesie in de wijk is verbeterd.'

'En inderdaad, onder de mensen die naar het buurtfeest kwamen, waren er

bijna geen allochtonen. Dus feesten zijn wel nuttig, maar er moet meer worden gedaan om allochtonen er ook bij te betrekken.'

Waarom komen allochtonen niet?

'Dat heb ik niet onderzocht. Er zijn meerdere verklaringen mogelijk. Misschien hebben ze er niet zo'n behoefte aan als autochtonen, hechten ze minder aan contact met de burens. Of ze voelen zich niet welkom, ook al hadden sommige organisatoren alle rekening gehouden met moslims: geen alcohol, halal-vlees.' 'Opvallend is in elk geval dat allochtone mensen bijna ook geen buurtfeesten organiseren. Van de 73 mensen die ik interviewde, waren er 67 autochtoon, en niemand van Turkse of Marokkaanse komaf – groepen die je veel tegenkomt in Utrechtse wijken als Kanaleneiland en Overvecht.'

'En als er wel een allochtoon een buurtfeest organiseert, dan komen er ook meteen veel allochtone bezoekers en is het feest ook duurder. Dus moeten er meer allochtone organisatoren komen, vooral in wijken waar veel allochtonen wonen.'

Maar als allochtonen hun eigen feestjes gaan organiseren, komen de autochtonen weer niet.

'Het is inderdaad zo dat als een allochtoon een buurtfeest organiseert, er minder autochtonen komen dan je zou verwachten op basis van hun aandeel in de buurt. Toch is er een belangrijke reden waarom het goed zou zijn als allochtonen meer feesten organiseren. Meerdere onderzoekers (bijvoorbeeld Putnam, Lancee en Dronkers) stellen dat voordat er bruggen geslagen kunnen worden met

ONDERZOEK IN UTRECHT

De projecten die Ruben Bino onderzocht, hebben verschillende benamingen: buurtfeesten, straatfeesten of barbecues. Vaak wordt een deel van de straat afgezet, worden er tenten geïnstalleerd en zijn er voor de kinderen opblaaskussens of waterglijbanen. Voor een gemiddeld feest wordt in Utrecht voor zo'n 750 euro een beroep gedaan op het leefbaarheidsbudget, maar de bedragen verschillen zeer per wijk.

In wijken als Overvecht, Kanaleneiland en Lombok met meer dan 50 procent allochtonen werden de minste buurtfeesten georganiseerd. De feesten waren hier wel gemiddeld groter en duurder. De meeste feesten waren er in meer witte wijken als Noordoost en Vleuten-De Meern. De organisatoren hebben in meerderheid een hogere opleiding en wonen in ruim 80 procent van de gevallen in een koophuis.

Voor zijn onderzoek bevroeg Bino 73 organisatoren. De onderzoeker erkent dat de antwoorden daardoor mogelijk een te positief beeld geven omdat de bezoekers van de feesten niet naar hun mening is gevraagd. Toch geeft het onderzoek naar zijn mening 'een goede indruk van de effectiviteit van sociale projecten, juist omdat betrokkenen naar hun mening is gevraagd'.

minder ruzies

Foto: Ingo Caly / AARGHI photography

andere etnische groepen (*bridging*), er een bepaalde mate van contact binnen de eigen groep moet bestaan, de zogeheten *bonding*. Een eerste ervaring met een buurtfeest, zelfs als het alleen met leden van de eigen etnische groep is, is een noodzakelijk begin voor een beter interetnisch contact.'

Hoe kan je ervoor zorgen dat er meer van die allochtone buurtfeesten komen?

'In sommige wijken vraagt de gemeente een voorschot van de organisator. Ze moeten dus eerst een bepaald bedrag hebben dat ze later terugkrijgen. Ik kan me voorstellen dat ze dat geld niet hebben, helemaal niet als het feest groter is door hun cultuurverschil. De gemeente

zou dus om te beginnen dat voorschot kunnen afschaffen of het sneller na het buurtfeest kunnen verrekenen. Ten slotte kan er onder allochtonen ook meer reclame worden gemaakt voor het leefbaarheidsbudget. Ik denk echt dat buurtfeesten een begin van contact kunnen zijn tussen verschillende etnische groepen.'

Een eerder rapport van de Stichting Economisch Onderzoek concludeerde dat leefbaarheidsbudgetten van woningcorporaties niet ten goede komen aan de veiligheid in een buurt en niks doen aan de overlast en verloedering.

'Veiligheid is toch heel wat anders. Je moet niet vergeten dat buurtfeesten het begin zijn van iets anders, het is geen wondermiddel. Het kost ook niet veel, vaak een paar honderd euro, maar misschien dat mensen daardoor wel meer gaan ondernemen, en de wijk gaan schoonhouden. De onderzoekers van de SEO, en ook van GroenLinks eerder,

hebben geen echt onderzoek gedaan onder betrokkenen. Ze hebben mensen niet naar hun mening gevraagd, ik wel.'

De RMO bracht eerder een rapport uit dat kritisch was over buurtbarbecues. Die zouden de culturele verschillen maar bevestigen; Turkse mensen met Turkse hapjes enzovoort. Ofwel, om met de Amerikaanse onderzoeker Robert Putnam te spreken, het slaat geen bruggen (*bridging*), maar bevestigt eerder kloven.

'Dat zou kunnen. Maar ook al nemen ze ieder hun eigen gerechten mee, is dat dan negatief, is er dan geen integratie? Ze hoeven toch niet te assimileren? Het lijkt me perfect als mensen contact hebben. Hoe dan ook is oppervlakkig contact noodzakelijk voor een goede integratie. *There is no mating without meeting.*'

Marcel Ham is hoofdredacteur van TSS.

HELPEN BUURTFEESTEN?

Waar zijn uitgaven voor sociaal beleid, bijvoorbeeld voor buurtfeesten, eigenlijk goed voor? Op verschillende plekken wordt die vraag in varianten gesteld. Het Wetenschappelijk Bureau GroenLinks stelde op basis van gegevens van het CPB in *Banen of barbecues?* dit voorjaar dat sociale projecten nauwelijks de sociale cohesie bevorderen.

De VVD-Kamerleden Mark Rutte en Paul de Krom kwalificeerden Utrechtse subsidies voor buurtfeesten en andere activiteiten als 'kultsubsidies'. Bart Andriessen van de gemeente Utrecht noemde het daarentegen 'zaaigoed' waardoor mensen elkaar beter leren kennen en het veiliger wordt op straat (zie TSS 5, 2009).

De Stichting Economisch Onderzoek (SEO) vond op basis van een onderzoek – waarvoor overigens geen mensen werden ondervraagd – dat sociale investeringen van woningcorporaties geen positief effect hebben op de veiligheid, verloedering en overlast in een buurt. Directeur Schiller van de Utrechtse welzijnsorganisatie Doenja voegde daar onlangs in *de Volkskrant* aan toe dat er geen enkel wetenschappelijk bewijs is voor het effect van sociale ingrepen.

Ruben Bino ondervroeg organisatoren van buurtfeesten en kwam tot een andere conclusie.